

A MODERN ÁLLAMVÉDELEM

DOLFUSS OSZTRÁK KANCELLÁR elfogatása és megöletése után sokan kiáltottak fel megdöbbenve: hát csakugyan lehetséges, hogy egy ország fővárosában, az ország katonai, politikai és minden anyagi erejének középpontjában egy törpe lázadó csapat hatalmába kerítheti a kormány székházát, elfoghatja és megölheti a kormány fejét és megbéníthatja a végrehajtó hatalom működését?

A felelet, amint az élő példa mutatja, egyszerű: igen, lehetséges. Akik ebben kételkedtek, elfelejtették, hogy ilyen tragikus eseményre éppen a legújabb idők története már nem is egy példát adott. Ha a szerencsétlen és minden emberi részvétünket megérdemlő Dollfuss kancellár e történeti példából idején levonta volna a tanulságot, talán ma is élne, mert élete és az állam hatalma ellen intézett támadás megkísérlése esetén bizonyára, nem ő maradt volna holtan a küzdelem színterén.

A modern államok és társadalmak vezetői nagyjában és egészében ma is a forradalmi mozgalmak regényes elképzelésében élnek és nem tudják, hogy a lázadás technikája már régen megváltozott. Ma már nem vonulnak fel a lázadás lobogói alatt a hatalom uraira halált üvöltő csapatok a nyílt utca során, hanem vakmerő, öntudatos, törpe kis csoportok majdnem a nyilvánosság kizárásával viszik diadalra az állam-felforgatás szennyes zászlaját s csodálatos módon szinte pillanatok alatt tudnak megvalósítani bitorló uralmat az őket gyűlölő és utáló milliónyi többség ellenére.

Vájjon elképzelhető-e például, hogy 1918 őszén és 1919 tavaszán Magyarországon lehetséges lett volna az ország szellemi, erkölcsi és politikai színvonala szempontjából méltán csőcseléknek nevezhető társadalmi rétegnek a politikai hatalom megszerzése, ha a hatalom akkori kezelői hivatásuk magaslatán állottak volna, ismerték volna elsősorban is a csőcselék hierarchiáját és a lázadás modern technikájának ismeretében kötelességükhöz híven visszakergették volna ezt a társadalmi réteget a csatornába, a föld alá, külvárosi kocsmák különbözőszozáiba vagy elégedetlen, törtető parvenük szalonjaiba és írószobáiba?

Az oroszországi szovjeturalom ma is fenn kérkedik az ő diadalmas forradalmával, hirdetve urbi et orbi, hogy ez a bizonyos forradalom az orosz nép ünnepélyes felkelése volt a zsarnokság ellen, diadala egy leigázott nép történelmi éposza. Pedig mindez vakmerő hazugság; az orosz bolsevizmus csak a lázadás modern technikájának tüzetes

ismeretével jutott uralomra. Vakmerő kis csoport műve volt ez a diadal s hogy uralmon maradhattak, ezt is csak annak köszönhetik, hogy jobban ismerik a modern államvédelem követelményeit és tegyük hozzá, a lázadás technikáját, mint a világ valamennyi polgári kormánya együttvéve.

Kevesen tudják, hogy a Kerenski-kormány annakidején minden óvóintézkedést megtett a bolsevista lázadók forrongásának megfékezésére és saját politikai hatalmának megvédelmezésére, csak éppen az volt a baj, hogy szakszerű ismeretei ezen a téren nem haladták meg az akkori kormányok átlagos ismereteit. Kerenski is legfeljebb attól tartott, hogy a Szentpétervár utcáin hullámzó csöcselék majd egy napon kézbe fogja elrejtett puskáit és gépfegyvereit, harci oszlopokban fog felvonulni a kormány és hatóságai ellen s meg fogja ostromolni a középületeket. Ezért a pályaudvarokat, a kikötőket, a villamos központot, a postát, a telefon- és távíróhivatalt, a minisztériumokat, a katonai épületeket megfelelő őrséggel látta el. Egy napon ezek az őrségek minden komoly harc nélkül mégis szerteszéledtek és az egyes épületek megszállására elég volt Trockijnak és Antonov-Ovszejenkónak, ennek a volt cári tisztnek néhány matrőza és a minden közlekedési és érintkezési lehetőségtől megfosztott kormány az általános zűrzavarban menekülésre kényszerült.

Kerenski sem tudta, hogy a lázadás, a végrehajtó hatalom megbénítása, sohasem lehet tömegek műve, hanem csak egy tevékeny és öntudatos kisebbségé. Ezért folytatott a szakszervezetek jóindulatának biztosítása végett hosszas tárgyalásokat, nehogy ezek általános sztrájkot rendezzenek. Nem sokat törődött azonban azzal, hogy a közművek munkásait szigorú ellenőrzés alá vegye és meggátolja, hogy közójük a forradalom előőrsei feltűnés nélkül bevonuljanak és adott jelre néhány elrejtett kézibombával megfutamítsák a középületek előtt álló biztosító őrséget.

Kevesen tudják azt is, hogy az orosz bolsevista uralomnak a hírhedt G. P. U. szervezetén kívül még egy titkos államvédelmi szervezete is van, amelynek nem a közigazgatási terror a rendeltetése, hanem ellenőrzése észrevétlenül a szovjeturalom összes szerveinek megbízhatóság szempontjából. Ennek a titkos szervezetnek ügynökei ott vannak a szovjeturalom minden hivatalában, minden szervezetében láthatatlanul figyelő szemmel és hegyezett füllel. Egyetlen önfeledt szó, talán egy nem is megbízhatatlan, hanem csak kissé léha szovjethivatalnok ajkáról elég, hogy ezt a hivatalnokot a szovjeturalom bürokráciájából kiemeljék és a G. P. U. útján vagy a halálba, vagy valamelyik internáló táborba juttassák. Ezért nem sikerülhetnek Oroszországban az úgynevezett ellenforradalmak, mert ez a titkos államvédelmi szerv csirájukban tudja ezeket megfojtani, az értelmi szerzőket pedig mindörökké elnémitani. El kell ismernünk, minden ízében modern és kitűnő példa ez, amelyet ezzel az államvédelmi módszerével a szovjeturalom a világnak adott, megérdemli, hogy módszereinek tanulmányozását kötelességüknek tekintsék az összes polgári államok rendőrszervezetei. E módszerek ismeretében értjük meg, miért kérkedhetik egy mérhetetlen birodalom óriási többsége által gyűlölt és megvetett uralom oly nagy belső

biztonsággal; e módszer mellett bizonyára gyermekjáték a parasztok fegyveres fölkeléseit és felvonulásait, a szovjetfarmok felé menetelő csapatait a fegyveres erő felhasználásával megsemmisíteni.

A forradalmi élcsapatnak, a vakmerő és öntudatos kisebbségnek döntő rohama, olyan, aminőt Dollfuss kancellár tragédiájában és az orosz bolszevisták diadalrajtásában láttunk, természetesen nehezen sikerülhet a végrehajtó hatalom egyes szerveinek vagy közegeinek cinkossága nélkül. A bécsi júliusi lázadás résztvevői ellen indított bűnvádi eljárások során csakugyan ki is derült, hogy a bécsi kancellária épületébe behatolt lázadókkal a rendőrség és a fegyveres erő egyes tagjai egyetértettek. Ha tehát az osztrák kormánynak lett volna olyan politikai rendőrsége, mint a szovjeturalomnak és hivatalnoki, valamint katonai szervezeteit megfelelő figyelés és rostálás útján szemmel tartotta volna, ez a szinte hihetetlen és tragikus roham nem történhetett volna meg, vagy a rohamcsapat tagjait már az első percekben a felkoncolás veszedelme fenyegette volna.

A francia kormány már évek óta tudomást szerzett arról, hogy a francia baloldali szervezetek, elsősorban a szocialisták és kommunisták, titkos fegyverkezést folytatnak. Abban a hiszemben azonban, hogy ezt a fegyverkezést úgysem lehet egészen titokban végbeinni s ha lehet is, a titkos fegyverkezéssel szemben ott áll a francia államhatalom félelmetes katonai ereje, megelégedett azzal, hogy csak a törvényes megtorlással éljen az időnként fel-felbukkanó rendőri és bűnügyi esetekben. Azok a zavargások és fegyveres tüntetések azonban, amelyek az utóbbi időben az ország minden részén a hatóságokkal szemben meg-megismétlődtek, erélyesebb és öntudatosabb intézkedésekre bírták a francia kormányt. Érdekesnek találjuk ezeknek az intézkedéseknek legfőbbjeit néhány szóval ismertetni, mert ezek az intézkedések már a modern államvédelem elveinek felhasználásával születtek meg és tagadhatatlanul a szovjeturalom hatása alatt.

Mindenekelőtt átszervezték a politikai rendőrséget, amelynek elsősorban is Sureté générale elnevezését Sureté nationale-ra változtatták. Élére többtagú vezérkart állítottak, hatáskörét és feladatait pontosan meghatározták, hozzá osztották többek közt az idegenek ellenőrzését, a kémek ellen való védekezést, a sajtó, a gazdasági és pénzügyi élet jelenségeinek megfigyelését. Ez a szervezet új alakjában a francia államnak hatalmas erkölcsi fegyvertára lett, amely szorosban összeműködik ugyan a rendőrszolgálat minden ágazatával, lényegileg azonban ellenőrzést gyakorol az állam politikai biztonsága szempontjából minden cselekedeten s minden emberen, amely vagy aki ebből a szempontból vizsgálat és megfontolás tárgya lehet. Ennek a szervezetnek cél tudatos működésével vág össze az a rendelet is, amelyet a francia postaügyi miniszter nemrég kiadott. Érdekes e rendelet szövegéből néhány részt idézni.

Eltűrhetetlen, mondja a francia miniszter, hogy az ország gazdasági és társadalmi életműködésének szolgálatában lévő szervezetek ki legyenek szolgáltatva egyes agitátorok és államellenes célok szolgálatában levő ügynökök kénye-kedvének, akik egyik percről a másikra megszakíthatják ezek működését és elszigetelhetik az ország fővárosát.

Bizonyos körülmények között ez a veszély magának az államnak biztonságát érinti, mert a nemzet életére fenyegető órákban megbéníthatja a polgári és katonai hatóságok intézkedéseit, A posta, a távíró és a telefon nemcsak az ország egyes vidékeinek egymással való összeköttetését, hanem nemzetközi érintkezését is biztosítja és kezében tartja a rádiószolgálat technikai vezetését is. Ezeknek a közlekedésügyi intézményeknek szabad működésében elengedhetetlen, hogy minden erkölcsi biztosítékkal rendelkezzenek azok, akik itt bizalmi állást töltenek be. A miniszter fenntartja magának a jogot, hogy az automatikus előlépés teljes félretételével nemcsak a hivatásbeli jártasságot, hanem a hazafias érzést, a hűséget és általában a jellembeli tulajdonságokat vegye döntőnek a megfelelő szolgálattevők kiválasztásánál.

Talán ez a rendelet az első egész Európában, amely határozott formában szervezeti alapelviül ki meri mondani, hogy az állam hatalma elsősorban az ország erkölcsi erején nyugodván, az államhatalomnak igazán megbízható szerve, tisztviselője csak az lehet, akiben ez az erkölcsi erő bizonyítható valóság. A „büntetlen előélet“ negatívuma itt nem kifogástalan s a kételyt lefegyverző bizonyíték, nem elegendő e realitás megérzékeltetésére, mint például nálunk a hatóságok által úrlapokon kiállított erkölcsi bizonyítvány. Ennek a pusztá alakisággá jelentéktelenedett erkölcsi ellenőrzésnek sok szomorú következménye van nálunk is, holott megfelelő erkölcsi ellenőrzés mellett senki sem foglalhatna el az államélet biztonsága szempontjából fontos hivatali vagy közüzemi állomást.

Nem jut-e önkéntelenül eszünkbe pl. az a helyzet, amely ma Magyarországon a sajtóügyi közigazgatás terén uralkodik? Szomorú és szégyenletes tény, hogy ezen a téren nem az államhatalom az úr, hanem a szociáldemokrata párt, amely kezében tartja a nyomdászszakszervezeteket. Ezek a szakszervezetek, amint a múltban ismételtlen megtörtént, máról-holnapra beszüntethetik a székesfőváros hírlapjainak megjelenését és a világ szégyenére halotti csendet teremthetnek egymilliósvárosban s kiszámíthatatlan szellemi és erkölcsi zűrzavart okozhatnak, martalékul dobva az ország lakosságát különböző rémhíreknek. Valljuk meg, hogy ezzel szemben mindnyájan szálnalmas és nevetséges megoldásnak vagy ellenszernek tartottuk a kormány által kiadott úgynevezett szükséglapot, amely már kivitelénél fogva sem pótolhatta a hírszolgálat megszokott menetét és főleg nem szüntethette meg a polgárság ama nyomasztó tudatát, hogy kormánya tehetetlen, néhány nagyszájú hős-ködő és felelőtlenségben tobzódó agitátor vagy úgynevezett szakszervezeti és pártvezér terrorjával szemben. Nem különös-e, hogy a feudálisnak mondott Magyarországnak most a jakobinus hagyományokon nevelkedett francia kormány adja meg a példát az ilyen kérdések lényegének felismerésére és minden hangzatos szólam félretételével való elintézésére.

A magyar politikai rendőrségnek pontosan körvonalazott hatásköre és szervezete nincs. Csoda-e, ha ily körülmények között a bolsevista rémuralom magyarországi összeomlása után 15 évvel kénytelenek vagyunk napról-napra észlelni azt a szomorú tény, hogy a bolsevista-sejtek az egész országra kiterjednek. Míg ugyanis 1919-ben, illetőleg

az azt követő néhány évben bolsevista összeesküvések csak a székesfőváros területén fordultak elő, ezt követőleg fokozatosan felbukkantak a nagyobb vidéki városokban is; sajnos, ma már alig van számottevő helysége az országnak, hol a bolsevista szervezkedés hálózeteit le nem rakták volna. Fokról-fokra észlelhetjük a bolsevista mótely terjedését a székesfővárosi munkásság rétegeitől az alföldi kubikusokig és kiscigáig; ma már ott tartunk, hogy a legveszedelmesebb fajtája a bolsevista vérbajnak, az értelmiség megfertőzése az iskolákon és főiskolákon át szintén megkezdődött. Adatok merültek fel arra is, hogy bolsevista sejtek a fegyveres erő és a közbiztonsági szervek közé is befurakodtak, végül pedig megjelent a magyar bombagyártó és bombavető eddig teljesen ismeretlen típusa is. Ezen az utóbbi jelenségen is majdnem megjegyzés nélkül haladt át a közvélemény, amin ne is csodálkozzunk az öngyilkos feledékenység hazájában. Nemcsak a fővárosban, hanem a vidéken is megjelent ez a típus. Eljárt már a hatóság olyan bányamunkás ellen, aki nagyobb mennyiségű robbanóanyagot lopott el és rejtett el háza padlásán ismeretlen célból. Jellemző, hogy ezt az embert a bíróságok csak rendkívül enyhe büntetéssel sújtották, mert természetesen volt ebben a tolvajban annyi furfang, hogy valami jámbor mesével vágta ki magát, a bíróságok pedig a megcáfolhatatlan védekezés szokott formulája mellett megállapították javára a szokott enyhítő körülményeket. Jóllehet a magyar királyi csendőrség szolgálati szabályzata meglepően figyelemreméltó utasításokat tartalmaz a politikai rendészet elveinek érvényre juttatásában, jóllehet csendőrségünk e kitűnő utasítások nyomán hivatásához és hagyományaihoz méltó módon végzi a vidéken nehéz feladatát s működése iránt csak a legnagyobb elismeréssel lehetünk, politikai rendőrségünk a kellő szervezettség és a pontos szolgálati szabályzat híján nem tudta megakadályozni a fentebb vázolt, a székesfővárosból kiinduló veszélyes folyamatot. Bár sűrűn leplez le bolsevista mozgolódásokat, mindmáig adós maradt annak a vezérkarnak leleplezésével, amely ezeket a mozgolódásokat kitarító céltudatossággal minden fennakadás és megszakítás nélkül intézi. Kétségtelen, hogy ez a vezérkar a székesfővárosban vagy környékén székel s ma már biztosan vannak irányító szervei az ország nagyobb városaiban is, azonban ezeknek leleplezése és utolérése esetenként megindított nyomozással a bolsevista szervezkedés technikájánál fogva, nem is sikerülhet. Így állt elő az a sajnálatos helyzet, hogy a bíróság, ellenére annak, hogy elég szigorú tételes büntető rendelkezések állanak fenn a bolsevista agitátorok ellen, sok tekintetben enyhe joggyakorlatra tért át, ami részben annak tulajdonítható, hogy a bíróságok elé a politikai rendőrség által leleplezett másod-, harmad- és tizenharmadrendű agitátorok kerülnek s ezeknek szerepe egyes védekezésük folytán bagatellnek tűnik fel.

Sietve kijelentjük azt is, mikor ezeket a bíráló sorokat leírjuk, hogy senkinek érzékenységét bántani nem akarjuk s a politikai rendőrség érdemeit fenntartás nélkül elismerjük, mert ismerjük a dolog nehézségeit s azt a tényt, hogy egyéni felelősséget itt hiába keresnénk. Fejtégetéseink éppen csak azt akarják érzékeltetni, hogy a rendszerben és a fennálló intézmény elgondolásában van a hiba.

Leninnek van egy híres röpirata a „kommunizmus gyermekbetegségeiről“. Ebben megállapítja, hogy azok a forradalmi szellemek, amelyek a marxizmus eszméjében és programjában keresik a forradalom indítékait és lényegét, nem igazi forradalmárok, vagy mint ő kifejezi magát, kevéssé érettek ahhoz, hogy forradalmárok legyenek. Lenin szerint a kommunista párt hivatásos forradalmárokból áll, akiknek szemében az eszmei program eszköz a forradalom megvalósítására. Paradox indítványnak látszik, ha azt mondjuk, hogy Leninnek ezeket az elmefuttatásait a modern államvédelem érdekeiből valósággal tanítani kellene a közbiztonsági szervek részére tanfolyamokon, mert csak olyan veszedelem ellen lehet sikerrel küzdeni, amelyet ismerünk. Ilyen tanfolyam részére ajánlható kézikönyv a moszkvai vörös vezérkar által 1924-ben kiadott következő című szabályzat is: „A forradalom katonai és technikai előkészítése a fejlett iparú országokban“. De talán a legérdekesebb kézikönyv a politikai rendőrség számára a Moszkvában 1930-ban megjelent kézikönyv „a fegyveres felkelésről“. Ezt először németre, majd franciára fordították le és bizonyára számtalan esetben zavarták meg Franciaország, Németország és más országok nyugalmát talán anélkül, hogy ezeknek az országoknak politikai rendőrségei erről a könyvről csak tudomást vettek volna is. Mennyit érhet azoknak a politikai rendőrségeknek hírszerző szolgálata, ha még ezeket, hogy úgymondjam alapvető bizonyítékokat és tájékoztatásokat sem ismeri, könnyen elképzelhető.

Nem volt célunk ehelyütt a modern államvédelem irányelveit rendszerbe foglalni, nem volt célunk konkrét javaslatokat sem tenni a gyakorlati kivitel dolgában, ez nem lehet feladatunk s tán korai is lenne ennyire részletezni a kérdést. Csak fel akartuk hívni a figyelmet arra, hogy az eddig követett közbiztonsági rendszerek nem elegendők többé megvédeni az államot a lázadás modern technikája elől. Körülbelül negyedszázada már, hogy az egész világ a forradalom, a polgárháború s a nemzetközi viszályok légkörében él. Ennek ellenére minden ország különös illúziót táplál a saját biztonsága felől, abban a hitben, hogy a tőle távol lezajló eseményekhez semmi köze sincs. Pedig ezek a jelenségek nemcsak azért érdemelnek figyelmet, mert hatásaikban kihatnak minden ország kereskedelmére, iparára, földművelésére és pénzügyeire, hanem azért is, mert felfedik a civilizáció ellen törő erők rejtélyes munkáját, módszereit, stratégiáját és taktikáját, amelyből okulni bölcsesség. Ennek az illúzióknak következménye aztán ebben a kérdésben az általános tájékozatlanság és a hangzatos szólamok és tetszetős formulák poshadt uralma. Olvassuk csak el iskolakönyveinket, mennyi tévedést hirdetnek a francia forradalomról és általában a forradalmi mozgalmakról. Távol állanak ezek a tankönyvek attól, hogy csak meg is említsék Marx és Lenin gyakorlati utasításait a forradalom, a lázadás, a polgárháború művészetéről, mesterségéről, technikájáról és szabályairól. Pedig ezek a forradalmi doktrínák sokszor többet magyaráznak meg a történelem eseményeiből, mint az ancien régime-k bünei és jobban megértjük a forradalmi technika ismeretében például a Bastille lerombolását, amely tudvalegőleg nem volt más, mint úri és protekciós gazemberek vagy közveszélyes félbolondok és megszállot-

tak kényelmes államfogháza. A dolgok ismerője előtt tehát méltán nevetségesnek, de mindenesetre különösnek tűnik föl, hogy ezt a rombolást, mint a szabadságeszme diadalmas előrehaladását, idézik az utókor avatatlanjai emlékezetébe. Talán három évtizeddel ezelőtt jelent meg egy neves magyar történetírónak nagyszabású munkája, amelyben azt állapította meg, hogy már nem lehet újat írni a francia forradalomról. Ennek a megállapításnak jellegével készülnek iskolakönyveink, nem véve tudomást arról, hogy a francia forradalom irodalma ma is napról-napra gyarapszik új meg új adatok feltárásával, így derült ki az is, hogy a francia forradalom bajvívói sem voltak éppen a lázadás utolsó technikusai, sőt bizonyára éppen ők voltak a forradalom modern technikájának első úttörői. Kevesen tudják, hogy a hírhedt közjóléti bizottság mögött működött egy titkos vezérkar is, ennek a bizottságnak úgynevezett végrehajtó irodája, amely már nem hangzatos elvek és tanítások szerkesztésével foglalkozott, nem gyártott törvényeket és javaslatokat, hanem mint a politikai rendészet legfőbb intéző szerve működött a forradalom ellenségeivel, a gyanúsakkal és azokkal szemben is, akik a forradalom szolgálatába szegődtek. Valóban ki kell mondanunk, hogy az állam biztonsága ott kezdődik, ahol felülvizsgálat alá veszik a közoktatás terén burjánzó tévedéseket is, amint teszi ezt a modern francia történetírás. Folytatódik természetesen az olyan törvényes intézkedésekkel, aminőt bemutattunk a francia postaügyi miniszter rendeletében és csúcspontjára jut a lázadás modern technikájának megismerésében és a szovjeturalom államvédelmi sztratégiájának tanulmányozásával.

Végezetül az általános keretben való megmaradást tartva szem előtt, csak azokra a bölcs szavakra utalunk, amelyeket Goethe Eckermannhoz intézett élete alkonyán: „Auch war ich vollkommen überzeugt, dass irgendeine grosse Revolution nie Schuld des Volkes ist, sondern der Regierung. Revolutionen sind ganz unmöglich, sobald die Regierungen fortwährend gerecht und fortwährend wach sind . . .“

Azt is meg kell még jegyeznünk, hogy e soroknak nem lehet célja az orosz szovjeturalom példájára utalva tanáccsal szolgálni arra, miként lehet egy, az erkölcsi eszmét tagadó uralomnak magát fenntartania az államvédelem technikájának kitűnő ismeretével. Arról meg vagyunk ugyanis győződve, hogy egy uralom felfbgrtását célul kitűző elemek legyőzésére szolgáló szervezet csak reszketve gondolhat a holnapra és sohasem érezheti magát biztonságban, ha nem áll a jog, becsület és igazságosság erkölcsi alapjain. Sikerét a rettegés folytonos izgalma teszi értéktelenné s hatalma, ha nem is lesz fegyveres csapatok zsákmánya, reszkető és elgyengült kezéből fog kihullani egykor egészen bizonyosan. A mi fejtegetéseink okulást hirdetnek a modern idők szomorú tanulságain és nemzetek tragédiáin.

MISKOLCZY ÁGOST